ELEMENTY PORADY EDUKACYJNEJ I SCHEMAT WIZYTY W NIEWYDOLNOŚCI SERCA

POLSKIE TOWARZYSTWO MEDYCYNY RODZINNEJ

Porada edukacyjna w opiece koordynowanej POZ to świadczenie udzielane pacjentowi przez lekarza lub pielęgniarkę ukierunkowane na przekazanie praktycznej wiedzy dotyczącej chorób przewlekłych, leczenia i modyfikacji stylu życia. Stanowi element **Indywidualnego Plan Opieki Medycznej (IPOM)** i ma wspierać pacjenta w lepszym zrozumieniu zaleceń, samokontroli oraz podejmowaniu decyzji prozdrowotnych. Pacjent może skorzystać do **9 porad edukacyjnych i konsultacji dietetycznych rocznie**, z możliwością indywidualnego dostosowania ich liczby do potrzeb zdrowotnych.

Z czego składa się porada edukacyjna?

a. Diagnoza potrzeb edukacyjnych pacjenta
- ocena wiedzy o chorobie, stylu życia, nawyków i możliwości pacjenta,
- określenie motywacji, gotowości do zmiany i barier w leczeniu.

b. Planowanie indywidualnego programu edukacyjnego
- ustalenie celów edukacyjnych (ogólnych i szczegółowych),
- wybór metod edukacji (indywidualna, grupowa, zdalna),
- zaplanowanie harmonogramu i doboru materiałów edukacyjnych.

c. Realizacja porady edukacyjnej
- przekazanie wiedzy o chorobie i jej leczeniu,
- nauka umiejętności samoopieki i samokontroli,
- kształtowanie zdrowych nawyków i sposobów radzenia sobie w sytuacjach trudnych,
- wzmacnianie motywacji i zaangażowania w proces leczenia.

d. Ewaluacja efektów edukacji
- ocena, co pacjent zrozumiał i jakie umiejętności nabył,
- ocena zachowań zdrowotnych oraz, jeśli to możliwe, podstawowych parametrów klinicznych,
- modyfikacja dalszego planu edukacyjnego i udzielanie kolejnego wsparcia.

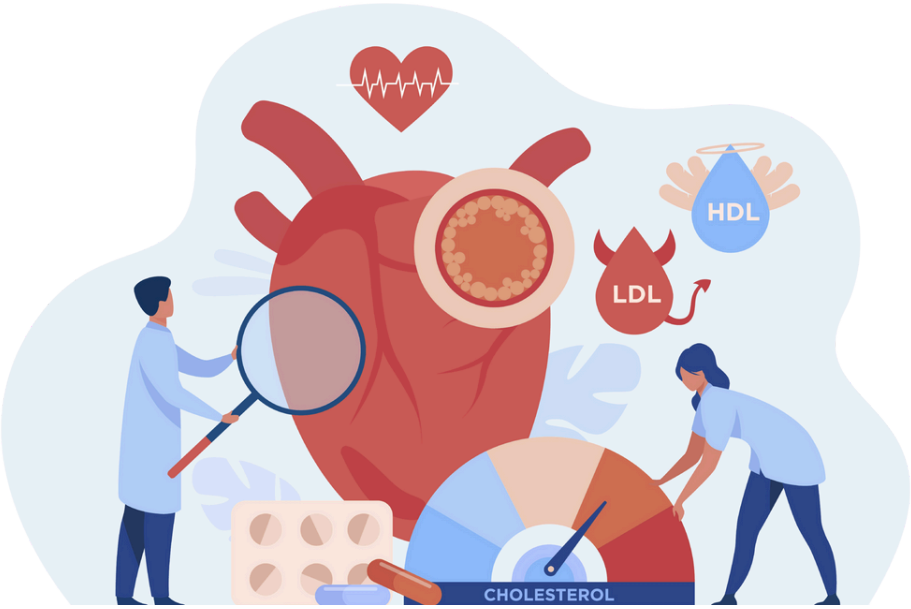

Boehringer Ingelheim
Partner projektu

CHECKLISTA:

PORADY EDUKACYJNE W PIERWSZYM ROKU U PACJENTA Z NOWO ROZPOZNANĄ NIEWYDOLNOŚCIĄ SERCA (HF)

POLSKIE TOWARZYSTWO MEDYCYNY RODZINNEJ

1. **Diagnoza sytuacji pacjenta i wprowadzenie do edukacji**
   - ◻ Definicja niewydolności serca - typy, mechanizm, powstanie i przebieg
   - ◻ Objawy i powikłania
   - ◻ Cele leczenia

2. **Samokontrola niewydolności serca**
   - ◻ Codzienny pomiar masy ciała w domu - zasady i interpretacja
   - ◻ Monitorowanie obrzęków, duszności, tolerancji wysiłku i ogólnego samopoczucia - **rozpoznawanie objawów alarmowych**
   - ◻ Samodzielna kontrola ciśnienia, tętna i objawów ze strony układu oddechowego
   - ◻ Wiedza, kiedy kontaktować się z personelem medycznym

3. **Farmakoterapia**
   - ◻ Rodzaje leków stosowanych w niewydolności serca
   - ◻ Zasady przyjmowania leków
   - ◻ Przechowywanie leków i prawidłowa organizacja terapii
   - ◻ Monitorowanie działań niepożądanych i reakcje na nie

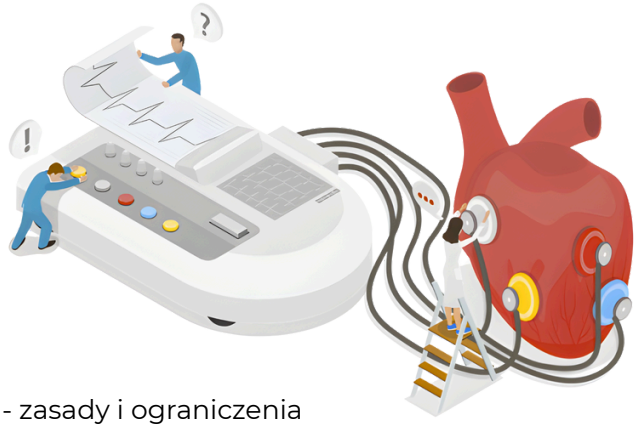

4. **Styl życia i aktywność fizyczna**
   - ◻ Zasady bezpiecznej aktywności fizycznej w HF
   - ◻ Dostosowanie wysiłku do objawów i aktualnej tolerancji
   - ◻ Programy ćwiczeń - jak rozpocząć i kiedy przerwać
   - ◻ Praca, aktywność w czasie wolnym, prowadzenie pojazdów - zasady i ograniczenia

5. **Dieta, podaż płynów i masa ciała**
   - ◻ Ograniczenie soli - praktyczne wskazówki
   - ◻ Zdrowy sposób odżywiania i zapobieganie niedożywieniu
   - ◻ Podaż płynów - indywidualne limity, kontrola bilansu
   - ◻ Alkohol - ograniczenia, całkowita abstynencja w określonych sytuacjach
   - ◻ Monitorowanie masy ciała - zasady i interpretacja nagłych zmian

6. **Zapobieganie czynnikom ryzyka**
   - ◻ Szczepienia zalecane w HF
   - ◻ Konsekwencje palenia tytoniu i korzyści z zaprzestania
   - ◻ Metody wspierające rzucenie palenia
   - ◻ Unikanie substancji psychoaktywnych i rezygnacja z alkoholu

7. **Edukacja dotycząca chorób współistniejących**
   - ◻ Znaczenie kontroli glikemii i ciśnienia dla przebiegu HF
   - ◻ Ograniczenia lekowe w niewydolności nerek, rozpoznawanie ryzyka hiperkaliemii
   - ◻ Zasady samokontroli u pacjentów z cukrzycą (glikemia, stosowanie leków)
   - ◻ Zależności między chorobami towarzyszącymi a zaostrzeniami HF

Boehringer Ingelheim
Partner projektu

CHECKLISTA:
PORADY EDUKACYJNE W PIERWSZYM ROKU U PACJENTA Z NOWO ROZPOZNANĄ NIEWYDOLNOŚCIĄ SERCA (HF)

POLSKIE TOWARZYSTWO MEDYCYNY RODZINNEJ

8. **Życie codzienne, psychologia i relacje**
   - ☐ Radzenie sobie z obciążeniem psychicznym, lękiem, obniżonym nastrojem
   - ☐ Kiedy zgłosić się po pomoc psychologiczną
   - ☐ Jak włączać rodzinę w opiekę nad pacjentem z HF
   - ☐ Aktywność seksualna - zasady, bezpieczeństwo, kiedy ograniczyć
   - ☐ Planowanie podróży, pobytów poza domem, ekspozycji na upały
   - ☐ Jak przygotować leki i sprzęt na wyjazdy

9. **Ocena podsumowująca**
   - ☐ Powtórzenie kluczowych treści
   - ☐ Rozwiązanie trudności i barier
   - ☐ Ocena efektów edukacji
   - ☐ Omówienie narzędzi do dalszej samokontroli i edukacji

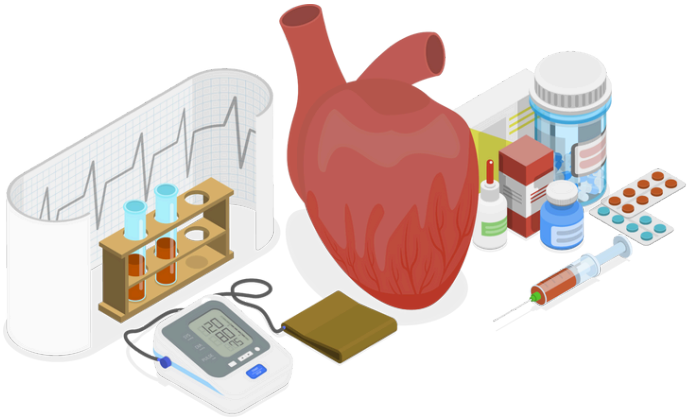

Przykładowy opis porady edukacyjnej

Część oceny i kontroli stanu zdrowia:

Podczas wizyty pacjent nie zgłasza nowych, niepokojących objawów. Stan ogólny stabilny. W badaniu przedmiotowym bez cech ostrej dekompensacji. Czynność serca miarowa, brak nasilonych obrzęków obwodowych. Saturacja w normie. Pacjent stosuje dotychczasowe leczenie zgodnie z zaleceniami.
Przyjmowane leki: empagliflozyna 10 mg raz dziennie, enalapryl 2,5 mg dwa razy dziennie, metoprolol 12,5 mg raz dziennie, spironolakton 50 mg raz dziennie, torasemid 10 mg. Pacjent deklaruje regularne przyjmowanie leków.

Część edukacyjna:

Z pacjentem omówiono istotę niewydolności serca jako przewlekłej choroby związanej z osłabieniem pracy serca. Wyjaśniono główne typy niewydolności (HFrEF, HFpEF) oraz mechanizm jej powstawania. Przedstawiono najczęstsze objawy, takie jak duszność, obrzęki i męczliwość. Omówiono możliwe powikłania, w tym zaostrzenia wymagające hospitalizacji i zaburzenia rytmu. Ustalono cele leczenia: zmniejszenie objawów, poprawa jakości życia i redukcja ryzyka zaostrzeń, wydano materiały edukacyjne.

Źródła:
1. 2021 ESC Guidelines for the diagnosis and treatment of acute and chronic heart failure (European Heart Journal; 2021
2. 2023 Focused Update of the 2021 ESC Guidelines for the diagnosis and treatment of acute and chronic heart failure
3. Załącznik do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 15 września 2022 r. (Dz. U. poz. 1965). Wykaz świadczeń opieki koordynowanej oraz warunki ich realizacji.
4. Mastalerz-Migas A., Biesiada A., Babicki M. Opieka koordynowana krok po kroku. Medu Investment Sp. z o.o. – wydawca strefaPOZ.pl 2025

Boehringer Ingelheim
Partner projektu